

Statens revisionsverks berättelse om tillsynen över valfinansieringen vid kommunalvalet år 2017

Statens revisionsverks berättelse om tillsynen över valfinansieringen vid kommunalvalet år 2017

B 19/2017 RD

ISSN-L 1796-9530
ISSN 1796-9530 (HÄFT.)
ISSN 1796-9646 (PDF)
URN:NBN: VTV-B192017RD
[HTTP://URN.FI/URN:NBN: VTV-B192017RD](http://urn.fi/urn:nbn:vtv-b192017rd)
LÖNNBERG PRINT & PROMO
HELSINGFORS 2017
BERÄTTELSENS BILDER FRÅN ISTOCK

Till riksdagen

Statens revisionsverk har övervakat att skyldigheten att redovisa valfinansieringen och kampanjkostnaderna vid kommunalvalet 2017 har iakttagits på det sätt som föreskrivs i lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009).

Med stöd av 10 § 3 mom. i lagen om kandidaters valfinansiering ska statens revisionsverk separat för varje val lämna en berättelse till riksdagen om de redovisningar av valfinansieringen som revisionsverket tagit emot och om verkets tillsyn över att redovisningsskyldigheten fullgörs.

Helsingfors den 4 december 2017

Tytti Yli-Viikari
generaldirektör

Jaakko Eskola
redovisningsrevisionschef

Huvudsaklig innehåll

Alla de som var redovisningsskyldiga vid kommunalvalet 2017 har med undantag för åtta redovisningsskyldiga lämnat den i lagen föreskrivna redovisningen av valfinansieringen. Enligt valfinansieringslagen är det alltid den redovisningsskyldige som svarar för redovisningens riktighet.

Efter behandlingen av redovisningarna samt efter de erhållna utredningarna och kompletteringarna har Statens revisionsverk inte tagit del av omständigheter som skulle ge revisionsverket anledning att ifrågasätta riktigheten av de inlämnade redovisningarna.

Till dags dato har Statens revisionsverk ålagt totalt 40 redovisningsskyldiga att lämna sin redovisning av valfinansieringen vid äventyr av vite.

Revisionsverket har strävat efter att bygga upp tillsynen över valfinansieringen till ett system som är så vägledande som möjligt. Revisionsverkets rådgivningstjänst har gett instruktioner samt svarat på frågor gällande valfinansieringen och redovisningen av valfinansieringen.

Innehåll

1	Gällande lagstiftning vid redovisningen av och tillsynen över valfinansieringen vid kommunal valet 2017	11
1.1	Redovisningsskyldiga vid kommunalvalet 2017	12
1.2	Uppgifter som ska ingå i valfinansieringsredovisningen	12
1.3	Begränsningar i kandidaters valfinansiering	13
1.4	Parters skyldigheter och åtaganden enligt valfinansieringslagen	15
2	Statens revisionsverks tillsynsuppgift med avseende på valfinansieringen	19
2.1	Revisionsverkets åtgärder vid kommunalvalet 2017	19
2.2	Tillsynskriterierna för redovisningen av valfinansieringen vid kommunalvalet	20
2.3	Begränsning av tillsynsbefogenheter	22
3	Inlämnade redovisningar till Statens revisionsverk och revisionsverkets tillsyn över fullföljande av redovisningsskyldigheten	25
3.1	Förhandsredovisning	25
3.2	Inlämnade av redovisning av valfinansieringen inom utsatt tid	26
3.3	Revisionsverkets uppmaningar att lämna in valfinansieringsredovisning	27
3.4	Föreläggande av vite vid redovisning av valfinansieringen	27
3.5	Utdömande av vite	28
3.6	Komplettering av redovisningar av valfinansieringen	28
3.7	Klagomål gällande redovisningar av valfinansieringen	29
3.8	Allmänna observationer om redovisning av valfinansiering	29
3.9	Allmänna observationer om publicering av valfinansieringsredovisningar	30
	Slutledningar	33

1 Gällande lagstiftning vid redovisningen av och tillsynen över valfinansieringen vid kommunal valet 2017

Finansiering av den politiska verksamheten regleras genom lagen om kandidaters valfinansiering (valfinansieringslagen). Enligt lagens motiveringar är regleringens viktigaste syfte att förebygga korruption och garantera tillräckliga resurser för det politiska systemets funktion. Därigenom främjas demokratin och förtroendet för den. Enligt riksdagens grundlagsutskott är öppna och rättvisa val en av hörnstenarna i den västerländska demokratin. Grundlagsutskottet anser att ett av öppenhetens viktigaste element är att väljarna har möjlighet att skaffa sig information om vem som står bakom stora kampanjbidrag till partier eller andra opinion-sriktningar som ställer upp kandidater. En stark ekonomisk koppling till en finansiär kan nämligen väcka misstankar om att finansiären på ett otillbörligt sätt försöker påverka dem som ställer upp kandidater och deras policy. Redovisningsskyldigheten ökar den offentliga informationen om kandidaternas eventuella bindningar. Den förväntas även motverka en ökning av kandidaternas valkampanjutgifter.

Att försumma mot redovisningsskyldigheten innebär en risk för de redovisningsskyldiga, eftersom det är fråga om en lagstadgad skyldighet. Vid beredningen av valfinansieringslagen sökte man en balans mellan tillräcklig reglering och de kostnader och olägenheter som regleringen ger upphov till. Inom tillsynen litar man på väljarnas förmåga att bedöma kandidaterna rätt, så länge de får tillräcklig information om kandidaternas eventuella bindningar och deras iakttagande av s.k. kampanjtak. Meningen var att valfinansieringen inte ska överskugga sakfrågorna vid val, försvåra rekryteringen av kandidater eller onödigt försvåra medelanskaffningen. I valfinansieringslagen ingår inte sådana rapporteringsskyldigheter som de facto skulle kunna bli ett hinder för kandidaturen.

Syftet för valfinansieringslagen var att tydliggöra vad skyldigheten att redovisa valfinansieringen innebär. Med hänsyn till den politiska verksamhetens karaktär är det inte möjligt att i lagen förutse alla situationer som kan uppstå vid tillämpningen. Meningen var att upprätta ett redovisningssystem som ger adekvat täckning och som kandidaten kan följa utan oskäligt besvär. För att tillgodose kandidaternas rättssäkerhet och sinsemellan jämförbara redovisningar har man i lagen eftersträvat ett så tydligt redovisningssystem som möjligt.

Valfinansieringens
transparens bygger på
valfinansieringslagen

1.1 Redovisningsskyldiga vid kommunalvalet 2017

Enligt lagen om valfinansiering ska de som valts till fullmäktigeledamöter eller de som valts till ersättare vid kommunalvalet lämna redovisning.

Vid tidpunkten för inlämning av denna berättelse var 17 532 personer redovisningsskyldiga.

1.2 Uppgifter som ska ingå i valfinansieringsredovisningen

De uppgifter som åtminstone ska redovisas om valfinansieringen för kommunalvalet fastställs i 6 § i lagen om kandidaters valfinansiering.

Med valfinansiering avses finansieringen av de kostnader för kandidaternas valkampanjer som uppkommer tidigast sex månader före och senast två veckor efter valdagen oberoende av när de betalas. Kommunalvalet inföll 9 april 2017.

Enligt lagen om kandidaters valfinansiering är en kandidat vars valfinansiering vid kommunalval är mindre än 800 euro inte skyldig att lämna specificerade uppgifter om kampanjkostnader och kampanjfinansiering. Kandidaten ska dock lämna in en skriftlig försäkran om att valfinansieringen, och därmed också kampanjkostnaderna, inte har överskridit den föreskrivna gränsen på 800 euro.

Om valfinansieringen är minst 800 euro ska kandidaten lämna en fullständig redovisning av valfinansieringen.

De redovisningsskyldiga ska uppge finansieringen för valkampanjen specificerad först enligt kandidatens egna medel och lån som denne har tagit upp och sedan enligt externa bidrag till kandidaten, dennes stödgrupp eller någon annan sammanslutning som grundats för att stöda kandidaten.

I sitt betänkande (GrUB 3/2010 rd) har grundlagsutskottet betonat att bestämmelsen i 3 § 4 mom. i valfinansieringslagen betyder att prestationer från en och samma givare till en kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten ska redovisas som ett enda bidrag. Förtydligandet hindrar att man håller de här tre parterna åtskilda för att få ett trefaldigt högsta bidragsbelopp och kunna kringgå gränsvärdena för ett redovisningspliktigt enskilt bidrag.

Den redovisningsskyldige ska specificera kostnaderna och finansieringen för valkampanjen

Prestationer från en och samma givare ska redovisas som ett enda bidrag

Externa bidrag ska grupperas vidare i bidrag till kandidaten och till dennes stödgrupp enligt följande:

- enskilda personer
- företag
- partiet
- partiföreningar
- andra givare.

Som valfinansieringsbidrag ska redovisas prestationer i pengar, varor och tjänster och andra motsvarande prestationer. Sedvanligt frivilligarbete och sedvanliga gratistjänster betraktas inte som bidrag enligt lagen. Bidraget ska även redovisas om det har getts genom köp av specificerade varor eller tjänster.

Som kampanjkostnader anses alla kostnader under kampanjperioden, vilkas funktionella syfte är att främja kandidatens möjligheter att bli vald och som kandidaten själv kan påverka.

Kampanjkostnaderna ska specificeras enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader.

Den redovisningsskyldige ska redovisa varje enskilt bidrag och dess givare separat, om bidragets värde är minst 800 euro. Flera prestationer från en och samma givare för kostnader för kandidatens valkampanj ska räknas samman och redovisas som ett enda bidrag.

1.3 Begränsningar i kandidaters valfinansiering

I 4 § i valfinansieringslagen föreskrivs om begränsningar i fråga om kandidaters valfinansiering. Begränsningarna preciserades ytterligare genom ändringsbestämmelser (684/2010).

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte ta emot bidrag från givare som inte kan klarläggas. Detta gäller dock inte bidrag som erhållits genom sedvanligt insamlingsarbete.

Vid kommunalval får en kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten inte från en och samma givare ta emot bidrag, direkt eller indirekt, till ett värde som överstiger 3 000 euro. Bidrag

Bidrag från givare som inte kan klarläggas får inte tas emot

från partier eller partiföreningar som avses i partilagen (10/1969) kan dock vara större än detta, om det inte innehåller bidrag som förmedlas från någon annan givare och som överstiger det nämnda beloppet.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får ta emot utländska bidrag för valkampanjen bara från enskilda personer och från sådana internationella sammanslutningar och stiftelser som företräder kandidatens ideologiska hållning.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten får inte ta emot bidrag för valkampanjen från staten, kommuner, samkommuner, statliga eller kommunala affärsverk, offentligt-rättsliga föreningar, inrättningar eller stiftelser eller från bolag som staten eller en kommun har bestämmande inflytande i på det sätt som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997). Detta gäller dock inte sedvanlig gästfrihet.

En kandidat, en kandidats stödgrupp och någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten ska se till att det av sådan avgiftsbelagd reklam som ingår i valkampanjen eller är avsedd att stödja den framgår vem som betalar reklamen. Namnet på en enskild person får dock inte uppges utan dennes uttryckliga samtycke, om värdet av den reklam som personen betalat för är mindre än 800 euro vid kommunalval.

Det bör noteras att Statens revisionsverks tillsynsuppdrag inte omfattar bestämmelserna om begränsningarna i fråga om kandidaters valfinansiering enligt 4 § i valfinansieringslagen. Genom granskningarna av redovisningens riktighet bidrar revisionsverket däremot till att de redovisade uppgifterna till väsentliga delar är riktiga.

Revisionsverket kan påverka redovisningarnas riktighet och därigenom säkerställa att allmänheten har insyn i efterlevnaden av begränsningarna i fråga om kandidaters valfinansiering enligt 4 § i valfinansieringslagen. Revisionsverket har lagt fram olika rapporter på sin webbplats för valfinansieringstillsynen där de redovisade uppgifterna presenteras.

Det bör även noteras att bestämmelserna om begränsningar i fråga om bidragsbeloppen, inklusive iakttagandet av bidragstak, hänskjuts till det politiska ansvaret.

Revisionsverket strävar efter att säkerställa att allmänheten har insyn i efterlevnaden av valfinansieringslagen

1.4 Parters skyldigheter och åtaganden enligt valfinansieringslagen

Redovisningsskyldiga

Enligt valfinansieringslagen svarar den som är skyldig att lämna redovisning för redovisningens innehåll. Den redovisningsskyldige ska lämna in redovisningen till revisionsverket inom två månader efter det att valresultatet har fastställts.

Statens revisionsverk

Statens revisionsverk ska övervaka att skyldigheten att redovisa valfinansieringen fullgörs. Revisionsverkets mål är att organisera ett tillsynssystem som är så lättanvänt och vägledande som möjligt.

Revisionsverket antog 10 oktober 2016 anvisningen om redovisning av valfinansieringen i samband med kommunalvalet 2017 (291/40/2016). Revisionsverket har dessutom hela tiden haft en rådgivningstjänst som svarar på frågor om valfinansieringslagen.

Statens revisionsverk kontrollerar att samtliga redovisningsskyldiga har lämnat redovisning av valfinansieringen enligt valfinansieringslagen. Om redovisningen innehåller fel eller brister, kan revisionsverket uppmana den redovisningsskyldige att göra en ny redovisning, komplettera sin redovisning eller visa att redovisningen är riktig och tillräcklig. Revisionsverket kan lämna en dylik uppmaning endast om granskningen inte annars kan slutföras för den redovisningsskyldiges del.

Statens revisionsverk får förelägga vite om en redovisningsskyldig inte lämnar in någon redovisning enligt lagen eller om det konstateras att redovisningen är uppenbart oriktig eller bristfällig på väsentliga punkter. Vite gäller bara om någon helt och hållet försummar att lämna in redovisning eller om redovisningen är uppenbart oriktig eller bristfällig på väsentliga punkter.

Statens revisionsverk kan av en redovisningsskyldig begära redogörelser som kan behövas för granskningen av redovisningens riktighet och tillräcklighet.

Statens revisionsverk offentliggör utan dröjsmål de inkomna redovisningarna och upprätthåller ett redovisningsregister över dessa. Uppgifterna i redovisningarna görs allmänt tillgängliga via valfinansieringstillsynens webbplats.

Revisionsverket övervakar att redovisningsskyldigheten fullgörs och ger anvisningar och råd

Revisionsverket kan uppmana till att komplettera redovisningar

Revisionsverket offentliggör utan dröjsmål de inkomna redovisningarna

Statens revisionsverk ska inom åtta månader från det att valresultatet fastställs lämna in en berättelse till riksdagen om de redovisningar som tagits emot och om verkets tillsyn över redovisningsskyldigheten separat för varje val.

Justitieministeriet

I enlighet med valfinansieringslagen ska justitieministeriet översända uppgifterna i kandidatregistret till Statens revisionsverk. Ministeriet ska i detta syfte upprätta och upprätthålla ett riksfattande kandidatregister.

Justitieministeriet är
högsta valmyndighet
inom statsrådet.

2 Statens revisionsverks tillsynsuppgift med avseende på valfinansieringen

Enligt valfinansieringslagen ska Statens revisionsverk övervaka att den i lagen fastställda och specificerade skyldigheten att redovisa valfinansieringen fullgörs. Enligt lagen kommer revisionsverket i praktiken att övervaka den helhet som 5–8 § bildar. Tillsynen fokuserar på övervakning av redovisningsskyldigheten. Revisionsverkets åtagande omfattar inte tillsyn över efterlevnaden av de övriga bestämmelserna i lagen. Revisionsverket ska se till att alla de som enligt lagen är skyldiga att redovisa sin valfinansiering lämnar in redovisningen. Bland annat begränsningarna på kandidaters valfinansiering enligt 4 § omfattas inte av revisionsverkets tillsynsuppgift utan får styras av det politiska ansvaret.

Enligt valfinansieringslagen är det den som är skyldig att lämna redovisning som svarar för redovisningens innehåll. I lagen har inte fastställts några sanktioner för eventuella felaktigheter i innehållet. Vite kan dömas ut endast om revisionsverket utifrån granskningen anser att den redovisningsskyldige inte har fullföljt sin skyldighet.

Revisionsverket har ingen lagstadgad rätt att få annan information för tillsynen över valfinansieringen utöver den information som fastställts i valfinansieringslagen. Varken kandidaters valfinansiering i olika former eller de utgifter som täckts med finansieringen omfattas av revisionsverkets tillsynsuppdrag som fastställs genom lagen om statens revisionsverk (676/2000) och lagen om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna (353/1995).

Den redovisningsskyldige svarar för redovisningens innehåll

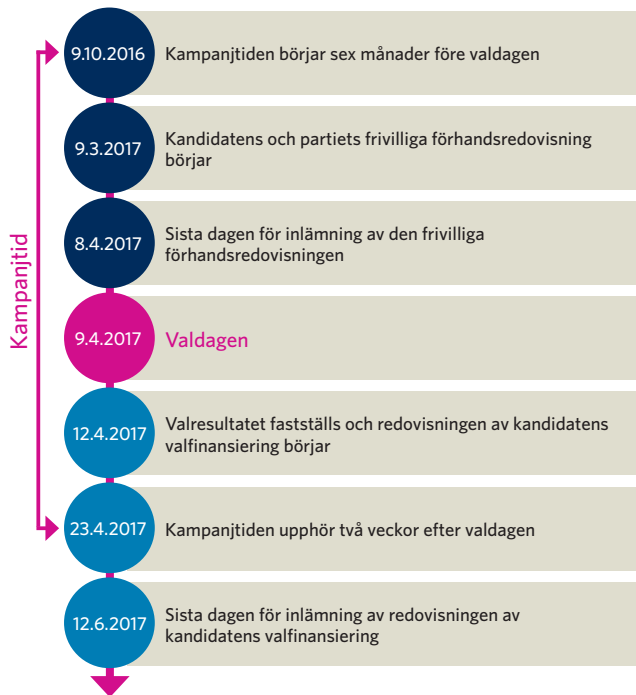
2.1 Revisionsverkets åtgärder vid kommunalvalet 2017

Revisionsverket antog 10 oktober 2016 en anvisning om redovisning av valfinansieringen i samband med kommunalvalet 2017. Anvisningen finns även i författningsdatabasen Finlex samt på webbplatsen www.vaalirahoitusvalvonta.fi som upprätthålls av revisionsverket.

Revisionsverket hade beredskap att motta förhandsredovisningar enligt 11 § i valfinansieringslagen när sammanställningen av kandidatlistorna var klar.

Anvisningar om redovisning av valfinansieringen finns på valfinansieringstillsynens webbplats

Revisionsverket ska hålla uppgifterna tillgängliga genom ett allmänt datanät där uppgifterna ska vara tillgängliga ett år längre än valperioden för det aktuella valet. Alla redovisningar av valfinansieringen och förhandsredovisningar hålls tillgängliga för allmänheten på webbplatsen till och med 12 april 2022.

Figur 1: Kommunalvalet på tidslinje

2.2 Tillsynskriterierna för redovisningen av valfinansieringen vid kommunalvalet

Statens revisionsverks tillsyn omfattade jämförelse av de redovisade uppgifterna med de uppgifter som ska redovisas i enlighet med valfinansieringslagen. I enlighet med lagen fokuserade man på att redovisningsskyldigheten hade iakttagits och att redovisningen var formellt korrekt. Man kontrollerade också att de redovisningsskyldiga i sina redovisningar tog fasta på samtliga väsentliga punkter som föreskrivs i valfinansieringslagen.

Revisionsverket kontrollerade följande punkter vid tillsynen över redovisningen av valfinansieringen vid kommunalvalet:

1. Att samtliga redovisningsskyldiga lämnar in redovisning av valfinansieringen.
2. Att redovisningen lämnades in inom den tidsfrist som fastställs i 8 § 1 mom. i valfinansieringslagen. Redovisningen ska lämnas in till Statens revisionsverk inom två månader efter det att valresultatet har fastställts.
3. Att redovisningen lämnades in av en redovisningsskyldig som avses i lagen.

Revisionsverket kontrollerade dessutom att följande formella kriterier för redovisningsskyldigheten uppfylldes:

1. Att redovisningen innehöll kandidatens fullständiga namn, titel, yrke eller uppdrag, samt namnet på det parti som ställt upp kandidaten eller omnämnande av att kandidaten har varit kandidat för en valmansförening.
2. Att den redovisningsskyldige skriftligt intygade att valfinansieringen hade varit mindre än 800 euro. Om valfinansieringen var minst 800 euro skulle den redovisningsskyldige lämna en fullständig redovisning av valfinansieringen.
3. Att den fullständiga redovisningen över valfinansieringen innehöll alla kostnader för valkampanjen. Kampanjkostnaderna var specificerade enligt kostnaderna för valreklam i dagstidningar, gratistidningar och tidskrifter, radio, television, datanät och andra medier och för utomhusreklam, valtidningar, broschyrer och andra tryckalster, reklamplanering och valmöten samt övriga kostnader.
4. Att den fullständiga redovisningen omfattade den totala valfinansieringen och var specificerad enligt kandidatens egna medel och samtliga bidrag till kandidaten, kandidatens stödgrupp eller någon annan sammanslutning som uteslutande arbetar för att stödja kandidaten, grupperade enligt bidrag från enskilda personer, företag, partiet, partiföreningar och andra givare.
5. Att den redovisningsskyldige redogjorde för om det i valfinansieringen ingick enskilda bidrag på minst 800 euro. Givare av eventuella bidrag på minst 800 euro skulle namnges.
6. Att valfinansieringen täckte kostnaderna för valkampanjen.
7. Att redovisningarna inte innehöll väsentliga räknefel eller andra tekniska fel.

2.3 Begränsning av tillsynsbefogenheter

Vid kommunalvalet 2017 kunde revisionsverket enligt egen bedömning inom ramen för sin tillsynsuppgift begära ytterligare uppgifter och utredningar av de redovisningsskyldiga för kontroll av att redovisningen var riktig och tillräcklig. Skyldigheten att lämna uppgifter gäller bara redovisningsskyldiga. Revisionsverket har inte rätt att kräva ytterligare uppgifter och information av tredje part för kontroll av redovisningens riktighet. Därigenom saknar revisionsverket i praktiken befogenheter att kräva eller inhämta jämförelseuppgifter för riktighetskontrollen. Detta begränsar tillsynen och tolkningen av tillsynsresultaten på ett avgörande sätt.

Om en redovisningsskyldig trots begäran inte lämnar in begärda utredningar till revisionsverket, har revisionsverket inga möjligheter att med stöd av valfinansieringslagen ålägga den redovisningsskyldige att lämna uppgifter.

Det bör likväl noteras att de redovisningsskyldiga, kandidaterna och kandidaternas stödföreningar inte är skyldiga att bokföra valkampanjens kostnader och finansiering. De redovisningsskyldiga är inte heller skyldiga att anteckna valkampanjens kostnader och finansiering. Revisionsverket saknar både tillsynsbefogenheter och möjligheter överlag att sätta sig in i hur de redovisningsskyldiga har organiserat sin interna kontroll av kampanjkostnaderna och -finansieringen och sina rutiner som anknyter till deras verksamhet och hantering av finansieringen. Det bör även noteras att det i valkampanjen ingår transaktioner utanför bokföringen och att redovisningen till denna del baserar sig på uppskattning.

Redovisningsskyldiga kan förväntas göra feltolkningar av valfinansieringslagen och instruktionerna och begå normala mänskliga misstag. Sådana fel är bland annat felaktiga uppskattningar av värdet på bidrag i annan form än i pengar. Den redovisningsskyldige kan få felaktig information av finansiären om bidragets värde och sedan uppges denna felaktiga information. Det är således möjligt att en viss inexakthet kommer att kvarstå i de redovisade uppgifterna om valfinansieringen.

3 Inlämnade redovisningar till Statens revisionsverk och revisionsverkets tillsyn över fullföljande av redovisningsskyldigheten

3.1 Förhandsredovisning

Förhandsredovisningarna enligt 11 § i valfinansieringslagen skulle vid kommunalvalet lämnas till Statens revisionsverk senast 8 april 2017. Sammanlagt 6 862 kandidater (20 procent av kandidaterna) lämnade in förhandsredovisning av kampanjkostnaderna och -finansieringen inom den angivna tiden. De förhandsredovisningar som lämnades in före utsatt datum offentliggjordes omgående.

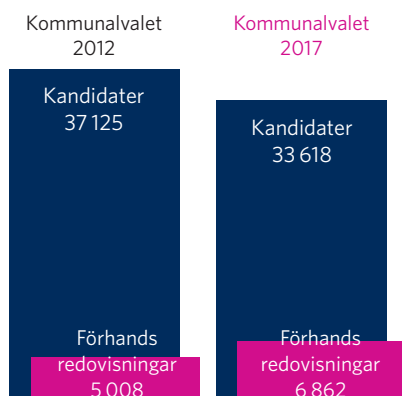
Bland alla redovisningsskyldiga lämnade 3 372 personer in förhandsredovisningar.

De redovisningsskyldigas samtliga förhandsredovisningar hålls tillgängliga i ett allmänt datanät i fem års tid efter det att valresultatet har fastställts, med andra ord till och med 12 april 2020.

Förhandsredovisning av valfinansieringen kunde lämnas vid det föregående kommunalvalet 2012. Då utnyttjade sammanlagt 5 080 kandidater (ca 13 % av kandidaterna) denna möjlighet. Jämfört med kommunalvalet 2012 lämnade en betydligt större andel av kandidaterna förhandsredovisning vid valet 2017.

Förhandsredovisningarnas tillförlitlighet kan bedömas utifrån de egentliga redovisningarna av valfinansieringen. Man bör likväl komma ihåg att förhandsredovisningen baserar sig på uppskattningar och att det i enskilda fall finns skillnader mellan förhandsredovisningen och den egentliga redovisningen.

3 372 redovisningsskyldiga lämnade in förhandsredovisning

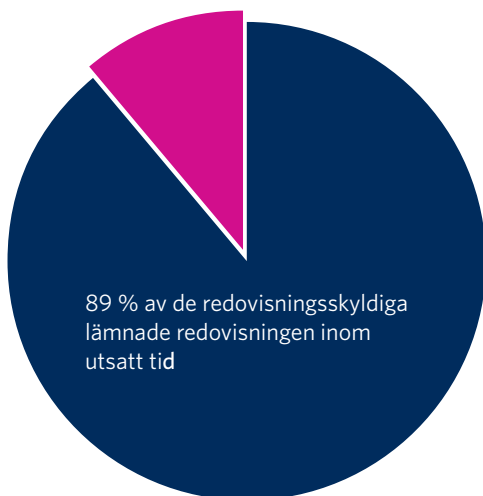

Figur 2: Utveckling för lämnandet av förhandsredovisning

3.2 Inlämnade av redovisning av valfinansieringen inom utsatt tid

Statens revisionsverk utarbetade instruktioner som delgavs till samtliga redovisningsskyldiga. Genom instruktionerna ville revisionsverket bidra till att de redovisningar som skulle upprättas och lämnas till revisionsverket skulle vara förenliga med valfinansieringslagen.

Vid kommunalvalet 2017 lämnade 15 449 redovisningsskyldiga in redovisningen till revisionsverket inom utsatt tid, det vill säga före 12 juni 2017. Det motsvarar 89 procent av de redovisningsskyldiga. Redovisning inom utsatt uteblev för 2 083 redovisningsskyldiga.

Figur 3: Iakttagande av tidsfristen

En del av de redovisningsskyldiga lämnade redovisningen att tidsfristen gått ut men innan den första uppmaningen skickades 20 juni 2017.

3.3 Revisionsverkets uppmaningar att lämna in valfinansieringsredovisning

En första uppmaning att lämna in redovisningen av valfinansieringen skickades till 1 639 redovisningsskyldiga. Tidsfristen i uppmeningen var 17 juli 2017.

Efter första uppmeningen lämnade 1 095 redovisningsskyldiga in redovisningen till revisionsverket inom den i uppmeningen angivna tidsfristen. En andra uppmaning sändes till redovisningsskyldiga som alltjämt inte hade redovisat för sin valfinansiering. Den andra uppmeningen skickades till 544 redovisningsskyldiga.

Den andra uppmeningen skickades 20 juli 2017 och redovisningarna skulle lämnas in före 14 augusti 2017.

3.4 Föreläggande av vite vid redovisning av valfinansieringen

Alla redovisningsskyldiga hade inte fullföljt sin skyldighet att redovisa för valfinansieringen när tidsfristen för den andra uppmeningen gick ut 14 augusti 2017. Situationen ansågs till denna del uppfylla de i 10 § 2 mom. fastställda kriterierna för att revisionsverket får förelägga vite för att den redovisningsskyldige ska lämna in en redovisning. Dessa redovisningar överfördes därmed till ett förfarande enligt viteslagen (1113/1990).

Före föreläggande av vite skulle de redovisningsskyldiga beredas möjlighet att av lämna förklaring i ärendet (hörande av part). Ett meddelande om processens skede och möjligheten att lämna förklaring vid vitesföreläggande skickades till 306 redovisningsskyldiga. Meddelandena delgavs genom stämningsman. Det bör noteras att stämningsmännen inte fick kontakt med elva redovisningsskyldiga och aviseringsbrevet återlämnades till revisionsverket. Ett nytt försök gjordes för att delge aviseringsbrevet till dessa redovisningsskyldiga genom stämningsman.

De första vitesföreläggandena gavs 20 september 2017. Totalt 40 redovisningsskyldiga ålades att lämna redovisningen vid äventyr av vite. Vitesbeloppet var 5 000 euro.

Vitesprocessen har i viss mån försvårats av att stämningsmännen trots flera försök inte har lyckats få kontakt med alla redovisningsskyldiga. Revisionsverket har ansett att om inte de redovisningsskyldiga bevisligen har delgetts de olika momenten i vitesprocessen är det inte möjligt att gå vidare till följande moment.

Härvid kan det konstateras att det funnits ett uppenbart behov av lagen om ändring av lagen om kandidaters valfinansiering (1689/2015). Enligt de ändrade bestämmelserna upphör den tillsyn som utövas av Statens revisionsverk åtta månader efter det att valresultatet fastställts. Revisionsverket kan dock trots denna tidsfrist slutföra tillsyn som inletts innan tidsfristen gått ut. Därmed behöver revisionsverket inte avbryta processen när berättelsen lämnas till riksdagen.

3.5 Utdömande av vite

Vid tidpunkten för överlämnande av berättelsen saknas redovisningen från 8 redovisningsskyldiga. Två av dem ska delges aviseringsbrevet om utdömande av vite, fyra har delgivits beslut om vitesföreläggande och en har delgivits aviseringsbrev om vitesföreläggande.

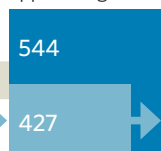
Revisionsverket fortsätter arbetet för att få in och publicera samtliga redovisningar av valfinansieringen.

Uppmaningar

Första
uppmaning

Andra
uppmaning

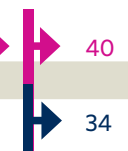

Vitesprocess

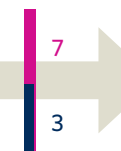
Begäran om
förklaring vid
vitesföreläggande

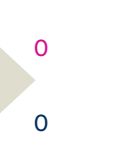
Beslut om
föreläggande
av vite

Begäran om
förklaring vid
utdömande
av vite

Beslut om
utdömande
av vite

Figur 4: Antal uppmaningar och höranden åren 2012 och 2017

3.6 Komplettering av redovisningar av valfinansieringen

I samband med behandlingen och kontrollen av redovisningarna utifrån de erhållna tilläggsutredningarna har revisionsverket granskat de redovisningar som lämnats in. Revisionsverket har bett de redovisningsskyldiga att komplettera redovisningarna omgående, och i samtliga fall har de redovisningsskyldiga gjort kompletteringarna.

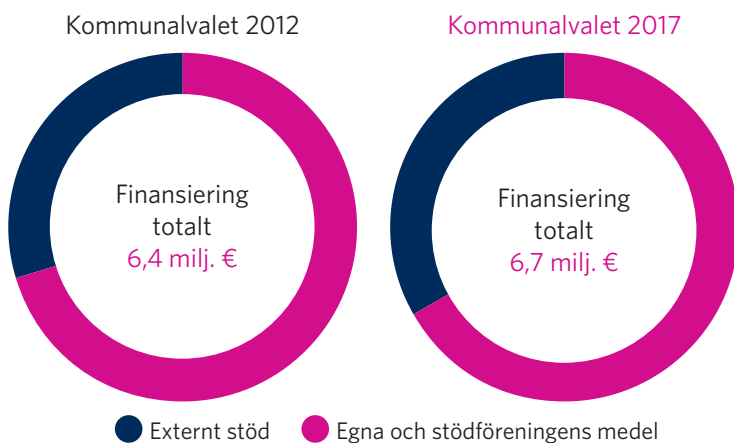
Totalt 520 redovisningar har kompletterats eller justerats efter att redovisningen lämnats in.

3.7 Klagomål gällande redovisningar av valfinansieringen

Statens revisionsverk har inte mottagit klagomål gällande redovisningarna av valfinansieringen vid kommunalvalet 2017.

3.8 Allmänna observationer om redovisning av valfinansiering

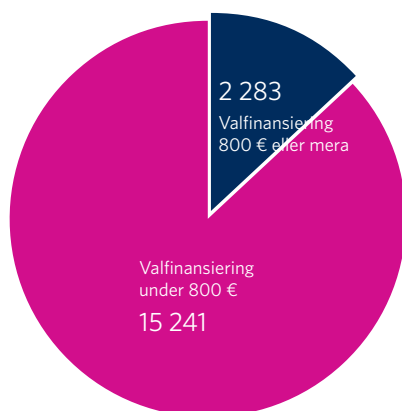
Utifrån redovisningarna av valfinansieringen var summan av valfinansieringen vid kommunalvalet praktiskt taget densamma som vid kommunalvalet 2012. Enligt redovisningarna finansierades kampanjerna huvudsakligen med kandidaternas egna och deras stödgruppers medel.

Figur 5: Egna och stödgruppens medel samt externa bidrag

Enligt lagen om valfinansiering kan kandidaten lämna en skriftlig försäkran om att valfinansieringen varit mindre än 800 euro. Även i detta fall är det möjligt att lämna in en fullständig redovisning av valfinansieringen.

Vid kommunalvalet 2017 lämnade 13 598 redovisningsskyldiga en skriftlig försäkran.

Figur 6: Skriftliga försäkran och detaljerade specifikationer

Utöver dessa var valfinansieringen på basis av redovisningarna mindre än 800 euro i 1 588 kampanjer.

Trots att revisionsverkets uppgifter enligt lagen om kandidaters valfinansiering inte omfattar tillsyn över att kandidaterna iakttar de begränsningar som fastställs i lagens 4 §, kan man utifrån de redovisningar som lämnats till revisionsverket konstatera att kandidater vid kommunalvalet 2017 har mottagit ett antal bidrag på över 3 000 euro från en och samma givare.

3.9 Allmänna observationer om publicering av valfinansieringsredovisningar

Revisionsverkets uppgifter enligt lagen om kandidaters valfinansiering är klart och tydligt fastställda. Revisionsverket ska ta emot och publicera de förhandsredovisningar och redovisningar av valfinansiering som lämnas till den samt övervaka att alla redovisningsskyldiga lämnar de redovisningar som föreskrivs i lag. Dessutom ska revisionsverket granska redovisningarna och vid behov uppmana den redovisningsskyldige att komplettera sin redovisning.

Med tanke på syftet med valfinansieringslagen är det viktigt att redovisningarna görs tillgängliga på en webbplats.

Webbplatsen vaalirahoitus.fi hade 781 908 sidvisningar mellan årsskiftet och utgången av oktober 2017. Enligt sidvisningarnas fördelning per månad kan man konstatera att antalet sidvisningar var ökade betydligt före kommunalvalet och strax därefter.

Figur 7: Antal sidvisningar på webbplatsen vaalirahoitus.fi januari-oktober 2017.

Vid tidpunkten för denna berättelse har 8 redovisningsskyldiga inte lämnat den redovisning av valfinansieringen vid kommunalvalet som de åläggs enligt lagen om kandidaters valfinansiering. De övriga redovisningsskyldiga har lämnat redovisningen. Totalt 17 532 personer var redovisningsskyldiga vid kommunalvalet 2017. Enligt valfinansieringslagen är det alltid den redovisningsskyldige som svarar för redovisningens riktighet.

Efter behandlingen av redovisningarna samt efter de erhållna utredningarna och kompletteringarna har Statens revisionsverk inte tagit del av omständigheter som skulle ge revisionsverket anledning att ifrågasätta riktigheten av de inlämnade redovisningarna.

Suomi
Finland
100

STATENS REVISIONSVERK
PORKALAGATAN 1, PB 1119, FI-00101 HELSINGFORS
TEL. +358 9 4321, WWW.VTV.FI

ISSN 1796-9530 (HÄFT.)